

**DN. DVRANDI|| à Sancto Portiano, in Senten=||tias
Theologicas Petri Lombardi|| Commentariorum libri||
quatuor.||**

Durandus <de Sancto Porciano>

Antverpiæ, 1567

Quæstio quinta. Vtrum in ecclesia sit aliqua potestas maior sacerdotali.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72607](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72607)

12 AD argumentum alterius partis dicendum quod non solum sacramentum non est reiterabile, quia imprimit aliquam potestatem existentem subiective in suscipiente sacramentum, sed quia per ipsum deputatur quis ad actum sacrum: sicut benedictio calicis non iteratur quia per eam deputatur calix ad actum sacrum, quamvis nihil fiat subiective in calice per benedictionem, & similiter potest esse in ordinibus quae tamen deputatio largi dicitur character, &c.

QVÆSTIO QVARTA.
Vtrum corona sit ordo.

DEinde queritur de his quae sunt ordinibus annexa, quae sunt corona & episcopatus. Et primo queritur de corona, vtrum sit ordo. Arguitur quod sic quia illud per quod aliquis ponitur in gradu super communem populum est ordo, sed per coronam ponitur homo in gradu super laicos, ergo est ordo.

2 IN contrarium est, quia secundum ritum Ecclesiae nullus ordo datur sine celebratione missae, sed corona datur praeter missam, & omni die, ergo non est ordo.

3 **R**ESPONSIO. Dicenda sunt tria. Primum est quod corona non est ordo. Secundum est, quod est dispositio congrua ad ordines. Tertium est, quod non est dispositio necessaria praesupposita ab ordinibus.

4 **P**rimum patet sic: Per omnem ordinem confertur ordinata potestas vel deputatio ad aliquem actum sacrum, vtrum patet ex praecedentibus, sed per coronam nihil horum confertur: ex hoc enim solo quod aliquis tonsuratur, nulli actui vel officio deputatur, ergo non est ordo.

5 Secundum sic patet: In omni transitu de statu ad statum conveniunt interponitur aliqua media dispositio sicut noviciatus est dispositio media inter statum secularem & religiosum, igitur inter statum laicorum & ministrorum Ecclesiae conveniunt interponitur media dispositio: haec autem est tonsura clericalis per quam illi qui tonsurantur separantur a statu laicorum, & praeparantur ad statum ministrorum, quare &c. Et quia separantur a statu laicorum, ideo deponunt capillos & tenduntur in signum depositionis superfluae cura, quia vero praeparantur ad ministerium Dei, cui servire regnare est, ideo raduntur in modum coronae, quae est signum regale: religiosi vero non clerici tenduntur quidem, quia a statu secularium separantur, sed non in modum coronae, quia non applicantur ad ministerium divinum.

6 Tertium patet sic: essentialius se habet ordo prior ad sequentem, quam tonsura ad aliquem ordinem, sed ad sequentem ordinem non praerigitur ex necessitate prior ordo, vtrum patuit prius quaestio. Ergo nec ad recipiendum quemcumque ordinem praerigitur ex necessitate tonsura, sed tantum de congruitate.

7 Ad arg. in oppositum dicendum quod illud per quod aliquis ponitur in gradu super communem statum absque potestate seu deputatione ad divinum officium potest esse ordo viuedi, sicut est ordo monachorum vel quorumcumque religiosorum: & sic tonsura potest dici ordo clericalis, quia aliter debent vivere clerici quam laici, & statum privilegatum habent. Sed non est ordo ministerii ecclesiastici, ex quo non est ibi deputatio aliqua ad aliquod sacrum ministerium, de quo ordine intendimus ad praesens.

QVÆSTIO QVINTA.

Vtrum in Ecclesia sit aliqua potestas maior sacerdotali.

Postea queritur de episcopatu, & primo vtrum in ecclesia sit aliqua potestas maior sacerdotali. Et videtur quod non: quia potestates distinguuntur secundum actus, sed actus sacerdotali qui est consecrare corpus Christi nullus est actus maior, ergo nec aliqua potestas est maior sacerdotali.

2 Item sacerdos in offerendo gerit figuram Christi, qui seipsum obtulit, sed nullus est maior Christo qui est caput ecclesiae, ergo nec sacerdote.

3 **I**N CONTRARIUM est Dion. qui episcopum collocat super sacerdotem, sicut sacerdotem super diaconum seu ministrum.

4 **R**ESPONSIO. Distinguedum est primo de potestate: quia quaedam est iurisdictionis & quaedam consecrationis. Potestas iurisdictionis est ad regendum populum. Potestas autem consecrationis est ad consecrationem & administrationem sacramentorum, & haec duarum potestatum si quaelibet praesice compararetur & conferretur vna alteri, dignior est secunda quam prima: ordinatur enim, ad 2. ad hoc enim est potestas iurisdictionis, vtrum populus sic arceatur a malis, & exerceatur in bonis quo dignus sit participare divinis sacramentis: cum ergo querimus vtrum sit aliqua potestas maior sacerdotali, non intendimus comparare dictas duas potestates ad invicem quae earum sit maior, sed intendimus comparare potestates iurisdictionis inter se, & consecrationis inter se & habentes eas, querendo scilicet vtrum aliquis sit maior sacerdote quoad potestatem iurisdictionis, vel quoad potestatem consecrationis.

5 Et proceditur sic: quia primo ostenditur quod in ecclesia sunt multi maiores simplici sacerdote quoad potestatem iurisdictionis, & secundo inquiretur an consimiliter sit de potestate consecrationis. Primum patet sic: quia potestas quae tota data est vni in suo fonte non est in aliis, nisi derivata & limitata pro illius voluntate: sed potestas iurisdictionis quae est ad regendum populum tota & in suo fonte data fuit soli Petro & successoribus eius quando cura ecclesiae ipsi fuit commissa, dicitur Domino Ioan. vii. Pascite oves meas. hoc enim nulli aliorum Apostolorum dictum est, nec tunc, nec ante, nec post, ergo talem potestatem plenam & perfectam habet solus successor Petri qui ob hoc Papa dicitur, quasi pater parvorum. In aliis autem non est nisi derivata & limitata prout Papae placet, inter quos gradum infimum tenent simplices sacerdotes quibus de iure (cuius Papa est conditor) aut nulla iurisdictionis competit aut minima, vtrum excommunicare pro furis notoriis, & huiusmodi in locis ubi hoc de consuetudine obtinet. Super autem simplices sacerdotes sunt episcopi, qui habent iurisdictionem ordinariam super tota diocesi. Super hos autem sunt archiepiscopi qui non solum habent iurisdictionem in sua diocesi, sed super tota provincia in quibusdam casibus, super omnes denique Papa collocatur, penes quem residet plenitudo & primitas huius potestatis, & hoc est rationale: quia optimam regimen vniuersitatis videtur esse quando regitur per unum (supremum) a quo descendit autoritas regendi in medios & usque ad infimos, & propter hoc regimen est optima politia secundum Phil. 2. Politic. sed regimen ecclesiae optime est a Christo institutum, ergo in tota ecclesia debet esse vnus vniuersalis rector a quo descendat autoritas regendi in medios usque ad rectores infimos, & hic est Papa, & propter hoc stat vnitas ecclesiae, quod omnia membra sunt sub vno capite: quia de causa illi qui hanc potestatem negant schismatici dicuntur quasi vnitas ecclesiae diuisores. & sic primum patet, scilicet quod multi sunt maiores simplici sacerdote quoad potestatem iurisdictionis.

6 De potestate autem consecrationis vel ordinis est magnum dubium. Hiero. enim videtur consensisse quod summa potestas consecrationis siue ordinis erat potestas sacerdotalis, ita quod omnis sacerdos quantum est de potestate sacerdotali potest omnia sacramenta ministrare, confirmatio nem, omnes ordines, omnes benedictiones, & omnes consecrationes facere: sed propter periculum schismatis fuit ordinatum, vtrum sacerdotes vni ex seipsis eligerent qui dicerentur episcopi, quasi super alios intendens, cui alii obediunt, & cui referuatum est ordinem facere, & huiusmodi quae non faciunt, nisi soli episcopi: episcopus ergo maior est sacerdote quantum ad potestatem iurisdictionis, sed non quoad potestatem ordinis vel consecrationis, sed sunt pares, quamvis ex ordinatione ecclesiae aliqua sint referuata episcopis & prohibita presbyteris.

7 Et quod ita sit probatur ex dictis Hieronymi multipliciter ostendendo quod scriptura eosdem vocat presbyteros quos episcopos & conuerso, non distinguens inter eos vbi loquitur de his quae sunt ordinis & consecrationis. Apostolus enim scribens ad Philip. 1. cap. dicit, cum episcopis & diaconibus, per episcopos intelligens presbyteros, cum in vna ciuitate (vt in Philippis) plures episcopi esse non debeant, Rurilius Act. 20. dicit idem: Antequam

dite vobis & vniuerso gregi in quo posuit vos Spiritus sanctus Episcopos, & loquebatur illis de sola ciuitate Ephesina. Expressius autē hoc patet ad Titum. i. vbi dicitur sic: Huius rei gratia reliqui te Creta, vt ea que defunt corrigas & constituas presbyteros per ciuitates, sicut ego tibi disposui, si quis sine crimine est, vnus vxoris vir. & statim subdit: oportet enim Episcopum sine crimine esse.

Ecce que prius dixit presbyterum nunc vocat Episcopum Et. ad Tim. 4. dicit: Noli negligere gratia qua in te est que data est tibi per impositionem manuum presbyteri, id est Episcopi, & vocat se Paulus presbyterum cum esset Episcopus qui eū ordinauerat, & in eadem epistola. 3. cap. loquens de ordinatione Episcopi & Diaconi, de Presbyteris reticet, eosdem intelligens presbyteros quos episcopos in his que ad ordinationem pertinent.

8 Item videtur posse probari per rationē: quia nulla potestas ordinis vel consecrationis fuit in Apollolis, in quorum locum successerunt Episcopi nisi a Christo, sed Christus non ordinauit eos nisi ordinatione sacerdotali, vt probatur, ergo nec Apollolis prius, nec Episcopi modo habent potestatem ordinis, nisi sacerdotalē. Probatio minoris, Christus enim solū videtur ordinasse Apollolos in cōna quando tradens eis corpus & sanguinē suū dixit hoc facite in meam cōmemorationem. Et iterum post resurrectionē quando dixit: Accipite Spiritū sanctum, quorum remisistis peccata, &c. vtraque enim ordinatio est simplicis sacerdotis, quare &c. Sic ergo dicit Hieronymus q Episcopus & Presbyter olim fuerunt nomina synonyma & etiā administrationis, quia cōmuni consilio sacerdotū regebantur ecclesie, sed in remedium schismatis ne vnusquisque, ad se trahens ecclesiam, rumpere eam, ordinatū est, vt vnus præ esset, & quoad nomen, vt ille solus episcopus diceretur, & quoad administrationem aliorum sacramentorū & sacramentalium, & sibi referuerentur de consuetudine & institutione ecclesie. Et hoc expresse vult Hieronymus. 55. dist. cap. legimus in Esa. & super epistolā ad Titum, & recitatur. 50. dist. cap. olim presbyter, &c.

Conuetudo autē & institutio ecclesie potest dare iurisdictionem, sed non potestatem ordinis, aut consecrationis, quare &c. Qui ergo reputat hoc erroneum vel periculosum imputet hoc Hieronymo ex cuius dictis in præallegato cap. legimus in Esa. sumptæ sunt auctoritates prædictæ, vbi etiā ponit exemplum q sic est de episcopo respectu presbyterorū, sicut esset de archidiacono respectu diaconorum, si diaconi eligerent vnū ex seipsis quē archidiaconi vocarent. & in cap. olim. di. 97. dicit sic de verbo ad verbum. Olim idem erat presbyter qui & episcopus, & anteq̄ diaboli insinuatū studia vel schismata in regione fierent, & diceretur in populis ego sum Paulus, ego Apollolus, ego sum Cephus, cōmuni presbyterorū consilio ecclesie gubernabantur, postquā autem vnusquisque eos quos baptizauerat suos esse putabat & non Christi, in toto orbe decretū est, vt vnus de presbyteris superponeretur & schismatum semina tollerentur (vt paulo post) sicut ergo presbyteri sciunt se ex ecclesie cōsuetudine ei qui sibi præpositus fuerit, esse subiectos, ita episcopi nouerint se magis consuetudine quam dispensationis dominicæ veritate presbyteris esse maiores, & in communi ecclesia debere regere.

9 Alij dicunt q potestas ordinis vel consecrationis est maior in episcopo q̄ in simplici sacerdote nō solum ex ordinatione ecclesie, sed ex natura ordinis & consecrationis secundum diuinam institutionem. Cuius ratio est, quia ea que sunt in noua lege figurata sunt per ea que fuerunt in veteri: modo ita est quod in veteri lege episcopus seu summus sacerdos ex diuina ordinatione consecratur speciali consecratione, & ad specialem actum vltra simplices sacerdotes: nam vt habetur Leui. 3. caput solius summi sacerdotis qui habebat altos in suis officiis ordinare, & cui soli erat licitū in sancta sanctorū ingredi vngebatur oleo sacre vnctionis, ergo similiter videtur, q̄ ex diuina ordinatione sit, vt caput episcopi qui est summus sacerdos consecratur vnctione christi smatis ad specialem actum qui ei soli competit, sicut est ministros ordinare, & huiusmodi que solis episcopis conueniunt. Et hæc opinio est communior & securior, quia magis est cōcōs doctriinæ ecclesie que est maxime auctoritatis in his que

pertinent ad articulos fidei & ad ecclesiastica sacramenta. 10 Nec obstant auctoritates adductæ per Hiero. quia secundum nomē & rei veritatē omnis episcopus est presbyter & eōuerso quantum ad nomen: omnis enim presbyter curam habens potest dici episcopus quasi aliis superintendens, quauis amplior sit consecratio episcopi seu summi sacerdotis q̄ simplicis presbyteri, sed forte in primitiua ecclesia non faciebant tantam vim in differētia nominum, sicut modō, propter quod omnem habent curam vocabant episcopum.

11 Dicunt etiam aliqui q̄ tunc omnibus qui præferantur plebibus, cōferebatur vtraque potestas, vt plebes in præp̄to haberent principem ecclesiasticum, qui posset omnia sacramenta ministrare, & ministros instruere, sed hoc non est verum: quia etiam temporibus Apostolorū fuit secundum re distinctio inter episcopos & presbyteros, vt patet per Dion. 5. cap. ecclesiasticæ Hier. Magis autē mirandum est q̄ Hieron. per verba sua que ponit in fine illius cap. olim. videtur æquare presbyteros episcopis non solum quoad consecrationē, sed etiā quantum ad regimen ecclesie quod pertinet ad potestatem iurisdictionis, cum illa potestas super totam ecclesiam data fuerit soli Petro, & ab eo deriuata in alios, vt dictum fuit in. i. artic. vnde Aug. in lib. de Hæresibus dicit, q̄ Arrius dicebat presbyterum ab episcopo nulla differētia debere discerni, quod ipse reputat hæreticum. Ratio etiam adducta ad confirmationem illius opinionis nō valet. Primo quia Christus multa fecit que non sunt scripta in euangelis, & ideo nō est bona consequentia, Christus nō legitur hoc fecisse, ergo non fecit. Secundo, quia Christus habuit potestatem excellentiā & potuit dare & etiam dedit effectū sacramenti sine sacramento, vnde in cōna quando tradidit discipulis corpus & sanguinem suum sub speciebus panis & vini, & dixit: hoc facite in meam cōmemorationem, si per hæc verba dedit eis potestatem sacerdotalem hoc nō fuit mediante sacramento sacerdotalis ordinationis, quia sacerdotibus in ordinatione sua sacramentali traditur in vasis materia nō consecrata, Christus autē tradidit materiam cōsecratā & ad vsum tantū dicens, accipite & comedite &c. & nō ad consecrandū. Verba etiā que dicuntur in cōsecratione sacerdotali sunt alia a supradictis verbis Christi, vnde si tunc dedit eis potestatem sacerdotalem, hoc non fuit mediante sacramento ordinationis sacerdotalis, sed per modū potestatis excellentiæ: & simili modo tunc vel aliis dedit eis potestatem episcopalem per modū excellentiæ, quauis in euangelis non legatur.

12 Ad primā arg. dicendū est q̄ nullus actus non includens actum consecrandi est maior eo, sed consecrare & ordines facere est maius quam alterum solum. Cum igitur potestas episcopalis hæc duo includat necessario (vt in sequenti quæst. apparebit) manifestum est quod ipsa est maior potestate sacerdotali quæ includit solum alterum.

13 Ad secundum dicendum q̄ sicut sacerdos celebrando repræsentat Christum vt seipsum obtulit, ita episcopus celebrando & ordines faciendo repræsentat eundem vt seipsum obtulit, & vt ecclesiam fundauit, & ministros instituit: quod est maius quam primum, & sic perfectius repræsentatur Christus per episcopum quam per sacerdotem, igitur &c.

QUESTIO SEXTA.

Vtrum episcopatus sit ordo.

Secundo quæritur de episcopatu, vtrum sit ordo. Et videtur q̄ nō, quia vnus ordo nō depēdet ex alio quantum ad necessitatem, vt dictum est prius, sed episcopatus dependet a sacerdotio de necessitate: nullus enim potest ordinari in episcopum nisi prius fuerit sacerdos, ergo episcopatus non est ordo.

2 Itē maiores ordines nō conferuntur nisi in sabbatis, sed episcopatus cōfertur in dominicis, ergo nō est ordo.

3 Item cōmuniter nō ponuntur nisi septem ordines, sed si episcopatus esset ordo tunc essent octo, quare &c.

4 IN CONTRARIUM est Dion. qui tractans de ordinibus specialiter nominat tres: scilicet episcopatum, sacerdotium, & diaconatum.

Vide eundē in epist. ad Basil. Narb. epist. de vita cōsuetudine episcoporum, &c. & recitatur d. 15. cap. Ecce ego.

q. 3. h. 4. dist. 1.